

Роль судової почеркознавчої експертизи в адміністративному судочинстві

Ярослава Джубран

провідний судовий експерт сектору криміналістичних та психологічних досліджень
Полтавського відділення, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, м. Полтава, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-2273-9447>, e-mail: yarochka1208@gmail.com

Андрій Гритченко

провідний судовий експерт сектору криміналістичних та психологічних досліджень
Полтавського відділення, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, м. Полтава, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1618-3871>, e-mail: avg.polt@gmail.com

Окреслено особливості проведення почеркознавчих експертиз у межах адміністративного судочинства.

Ключові слова: судово-почеркознавча експертиза; висновок експерта; адміністративне судочинство.

The Role of Forensic Handwriting Examination in Administrative Proceedings

Yaroslava Dzhubran, Andrii Hrytchenko

The paper outlines features of conducting a forensic handwriting examination within the framework of administrative proceedings.

Keywords: forensic handwriting examination; expert opinion; administrative proceedings.

Як визначено в ч. 1 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України (далі — КАС України), завданням адміністративного судочинства є «справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень» [1], а одним із доказів — висновок експерта.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про судову експертизу», «судова експертиза — це дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду» [2].

У ч. 1 і 2 ст. 101 КАС України зазначено, що «висновок експерта — це докладний опис проведених експертом досліджень, зроблені у результаті них висновки та обґрунтовані відповіді на питання, поставлені перед експертом, складений у порядку, визначеному законодавством», а «предметом висновку

експерта може бути дослідження обставин, які входять до предмета доказування та встановлення яких потребує наявних у експерта спеціальних знань» [1].

Одним із напрямів, за яким може бути проведена експертиза у справах адміністративного судочинства, є судово-почеркознавчі дослідження.

Згідно з п. 1.1 гл. 1 розд. I Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень:

«Основним завданням почеркознавчої експертизи є ідентифікація виконавця рукописного тексту, обмежених за обсягом рукописних записів (літерних та цифрових) і підпису. Такою експертизою вирішуються і деякі неідентифікаційні завдання (установлення факту виконання рукописного тексту під впливом будь-яких факторів, що заважають (природних: хворобливий стан, хронічні захворювання, вікові зміни; тимчасових зовнішніх: незвичне тримання засобу для писання, незвична поза, обмеження зорового контролю тощо; тимчасових

внутрішніх: алкогольне сп'яніння, фармакологічні, наркотичні засоби тощо; штучних: викривлення письма зміненими рухами); визначення статі виконавця, а також належності його до певної групи за віком тощо).

Об'єктом почеркознавчої експертизи є почерковий матеріал, в якому відображені ознаки почерку певної особи у тому обсязі, в якому їх можна виявити для вирішення поставлених завдань» [3].

Сучасна практика судової експертизи, тексти ухвал, постанов та інших судових рішень адміністративних судів, наведені в Єдиному державному реєстрі судових рішень [4], свідчать, що висновки експертів-почеркознавців украй рідко, але стають доказами в справах, що перебувають у юрисдикції адміністративного судочинства.

Висновки судових експертів у галузі почеркознавства затребувані передовсім у справах фізичних або юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів або індивідуальних актів), дій чи бездіяльності.

Зважаючи на викладене вище, проведення судово-почеркознавчих експертиз у спра-

вах адміністративної юрисдикції є вкрай важливим напрямом розвитку та взаємодії задля забезпечення правосуддя та вдосконалення нашої держави.

Перелік джерел посилання

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 28.01.2026).
2. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 28.01.2026).
3. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : наказ Мін'юсту України від 08.10.1998 р. № 53/5 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 28.01.2026).
4. Єдиний державний реєстр судових рішень : офіц. вебсайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Page/3567> (дата звернення: 28.01.2026).